

Voorwoord

Pesten op school komt helaas op iedere school voor, ook bij ons op school. Het is een probleem dat wij onder ogen zien en op onze school ook serieus aanpakken.

Wij vinden het belangrijk dat alle leerlingen de school als een veilige plaats ervaren. Plagen/pesten wordt niet getolereerd, maar ondanks het feit dat we er veel aandacht aan besteden, komt het wel voor.

Om die In iedere groep wordt aan het begin van het schooljaar door de leerkracht met de kinderen samen omgangsregels omschreven, hierin beschrijven de kinderen op welke prettige wijze er samen gewerkt gaat worden en waar zij zich aan moeten houden.

Op deze manier willen wij het pedagogisch klimaat bij ons op school bevorderen. Pestgevallen worden n.a.v. dit protocol in de groep besproken en soms wordt het gekoppeld aan onze lessen in sociaal-emotionele vaardigheden.

Het doel van dit pestprotocol.

Alle kinderen mogen zich in hun basisschoolperiode veilig voelen zodat zij zich optimaal kunnen ontwikkelen en met plezier naar school gaan.

Door regels en afspraken zichtbaar te maken, kunnen kinderen en volwassenen, als er zich ongewenste situaties voordoen, elkaar aanspreken op deze regels en afspraken. Dit pestprotocol sluit goed aan bij ons gedragsprotocol. In het gedragsprotocol beschrijven wij hoe we omgaan met ongewenst gedrag.

In het pestprotocol zoomen wij verder in op pestgedrag en beschrijven wij ook welke procedure de school doorloopt als er een pestgeval is. Wij maken gebruik van 'De vijfsporenaanpak bij pesten', ontwikkeld door psycholoog en expert sociale veiligheid Bob van der Meer. Ook kan er advies gevraagd worden aan de anti-pestcoördinator binnen de school of aan externe instanties.

Teamleden en de MR, van St.-Anna, onderschrijven gezamenlijk dit protocol.

Pesten op school

Het verschil tussen plagen en pesten

Plagen	Pesten
Gebeurt spontaan	Gebeurt met opzet: de pestkop weet Vooraf wie hij/zij zal pesten en op welke manier
Heeft geen kwade bijbedoeling	Wil iemand bewust kwetsen of kleineren
Duurt niet lang, gebeurt niet vaak	Kan lang blijven duren, gebeurt meer dan eens en regelmatig. Houdt niet vanzelf op.
Speelt zich af tussen gelijken	De strijd is ongelijk, de pestkop heeft altijd de bovenhand. De pestkop voelt zich machtig als het slachtoffer zich machteloos voelt
Is meestal te verdragen of zelfs plezierig, maar kan ook kwetsen.	De pestkop heeft geen positieve bedoeling, wil pijn doen, vernielen of kwetsen.
Is meestal 1 tegen 1	Meestal een groep tegenover 1 slachtoffer
De rollen liggen niet vast	Heeft een vaste structuur. De pestkoppen zijn meestal dezelfde en de slachtoffers ook. Als de slachtoffers wegvallen, kan de pestkop wel op zoek gaan naar een ander slachtoffer.
De eventuele pijn is draaglijk	Als er niet op tijd iets aan wordt gedaan, kunnen de lichamelijke en geestelijke gevolgen ingrijpend zijn en lang nawerken.
De vriendschap wordt hervat	Het is niet makkelijk om na het pesten een goede relatie op te bouwen
Het blijft lid van de groep	Het gepeste kind is geïsoleerd, voelt zich eenzaam en voelt dat hij/ zij niet meer bij de groep hoort.
De sfeer in de groep blijft goed	Geeft een dreigend, onveilig gevoel in de groep. Iedereen is angstig omdat ze bang zijn de volgende te zijn die gepest zal worden.

Het probleem dat pesten heet.

De piek van het pesten ligt tussen de 10 en 14 jaar, maar ook in lagere en hogere groepen wordt er gepest. Een pestprotocol alleen is niet voldoende om een eind te maken aan het pestprobleem. Het is beter om het onderwerp 'veiligheid' regelmatig aan de orde te laten komen, zodat het ook preventief kan werken.

Hoe willen wij omgaan met veiligheid in de school?

Het gezamenlijk maken van afspraken en regels door de leerlingen aan het begin van elk schooljaar.

Het voorbeeld van de leerkracht (en thuis de ouders) is van groot belang. Er zal minder gepest worden in een klimaat waar duidelijkheid heerst over de omgang met elkaar, waar verschillen worden aanvaard en waar ruzies door rustig praten worden opgelost. Agressief gedrag van leerkrachten, ouders en leerlingen wordt niet geaccepteerd.

Mogelijke oorzaken van pestgedrag

Een problematische thuissituatie

Voortdurend gevoel van anonimiteit(buitengesloten worden)

Voortdurend in een niet-passende rol worden gedrukt;

Voortdurend met elkaar de competitie aangaan;

Een voortdurende strijd om de macht in de klas of in de buurt.

Online pesten

Pesten is niet iets wat alleen in 'real life' voor komt. Veel pestgedrag speelt zich af online. Op de digitale snelweg is een ongeremdheid in wat je wel en niet zegt. Bovendien is anonimiteit soms een stimulans vervelende geintjes uit te halen. Je kunt iemand een dreigmailtje sturen zonder dat de ontvanger weet wie de afzender is. De effecten van cyberpesten zijn erger voor kinderen. Door het gebrek aan face to face contact is de drempel laag om agressieve en harde taal te gebruiken. Het vaak anonieme en ongrijpbare karakter maakt dat kinderen niet kunnen reageren.

Ook al vindt het pesten buiten de school plaats, effecten spelen binnen de school door. Er ontstaat een onveilig klimaat en schoolresultaten lijden eronder.

De vijfsporenaanpak

Preventieve maatregelen

Ter voorkoming van pestgedrag zijn in onze school de Gouden Regels opgesteld. Deze afspraken gelden voor de hele school:

Iedereen hoort erbij.

Voor groot en klein zullen wij aardig zijn!

We praten rustig met elkaar.

Hier op school spelen, leren en werken wij met elkaar.

We zijn rustig op de gang.

Wij vinden het fijn als de kinderen op tijd zijn.

Wees zuinig op het materiaal, want het is van ons allemaal!

In iedere klas wordt gewerkt met Leefstijl: een methode voor sociaal emotionele vorming.

Vijfsporenaanpak

In het geval van pesten handelen wij volgens de vijfsporenaanpak.

Dit wil zeggen dat we de vijf betrokkenen/vijf sporen bij pesten betrekken in het oplossen hiervan.

De betrokkenen bij het pesten op school zijn onder te verdelen in 5 groepen:

de pester(s)

het slachtoffer

de meelopers / omstanders

de leerkracht

de ouders

De pester(s)

De groepsleerkracht praat met de pester(s). In dit gesprek worden de gevolgen van het pesten besproken. Ook wordt de pester geholpen om zich aan de regels te houden en de relaties met andere kinderen te verbeteren.

Het slachtoffer

Uiteraard moet ook hulp aan het slachtoffer worden geboden. Kinderen die voortdurend worden gepest, kunnen op verschillende manieren reageren. In dit geval zijn bijvoorbeeld sociale vaardigheidstraining, op zelfverdediging, kanjertraining goede interventies.

De meelopers / omstanders

Om de zwijgende middengroep tot bondgenoot in de strijd tegen het pesten te maken zijn de volgende acties mogelijk: Pesten aan de orde stellen in de klas bijvoorbeeld door aandacht voor dit pestprotocol en het onderwerp regelmatig terug te laten komen.

De leerkracht: op groepsniveau

Leraren hebben een sleutelrol in de aanpak van het pesten. Zij zijn de eerst verantwoordelijken voor de aanpak van het pesten. Het is belangrijk dat zij pesten vroegtijdig signaleren en effectief bestrijden. De leraren worden ondersteund door de intern begeleider die, als het nodig is, ook buiten de klas met individuele kinderen of met groepjes kinderen aan de slag gaat.

De ouders

De ouders worden op de hoogte gesteld van het pesten. Desnoods zal er een door school georganiseerd gesprek plaatsvinden met alle ouders uit de groep om te praten over de oplossing. Leerkracht(en) en ouders proberen in goed overleg samen te werken aan een bevredigende oplossing. De leerkracht biedt altijd hulp aan het gepeste kind en begeleidt de pester, indien nodig in overleg met de ouders en/of externe deskundigen.

Aanpak van ruzies en pestgedrag in 4 stappen.

Vooraf: Iedere melding van pestgedrag dient serieus genomen te worden en te worden geverifieerd.

Op het moment dat een leerling, een ouder of een collega melding maakt van pestgedrag worden de volgende stappen ondernomen. Deze stappen zijn erop gericht om het pestgedrag zo snel mogelijk te stoppen.

Stap 1

Eerst wordt er gekeken of de leerlingen zelf tot een oplossing kunnen komen.

Stap 2

Op het moment dat een van de leerlingen er niet uitkomt (in feite het onderspit delft en de verliezer of de zondebok wordt) heeft deze het recht en de plicht het probleem aan de meester of juf voor te leggen. Indien wenselijk kan de leerkracht de intern begeleider op de hoogte stellen. Het team wordt op de hoogte gesteld van het pestgedrag i.v.m. toezicht op het plein e.d.

Stap 3

De leerkracht brengt de partijen bij elkaar voor een verhelderingsgesprek en probeert samen met hen de ruzie of pesterijen op te lossen en (nieuwe) afspraken te maken.

Als er meerdere kinderen uit de groep betrokken zijn bij het pestgedrag zal de leerkracht klassikaal aandacht schenken aan het probleem. Er zal benadrukt worden dat alle kinderen zich veilig moeten voelen op school. Het melden van pesten is geen klikken.

Angst om zaken te melden zal moeten worden weggenomen. Binnen één week vindt eerste evaluatie plaats. Leerkracht zal nauwkeurig observeren.

Bij herhaling van pesterijen/ ruzies tussen dezelfde leerlingen volgen sancties (zie: Consequenties)

Stap 4

Bij herhaaldelijk ruzie /pestgedrag neemt de leerkracht duidelijk stelling en houdt een gesprek met de leerling die pest/ruzie maakt. De fases van bestraffen treden in werking (zie bij consequenties). Ook wordt de naam van de ruziemaker /pester en het voorval in Esis (LVS) genoteerd. Bij iedere melding in Esis worden de ouders op de hoogte gebracht van de ruzie/ het pestgedrag. Tevens wordt de directeur ingelicht en zal deze aanwezig zijn bij het gesprek met de ouders.

Consequenties

De consequenties zijn opgebouwd in 5 fases, afhankelijk hoe lang de pester door blijft gaan met zijn/haar gedrag en hier geen verbetering in vertoont:

Fase 1

Een of meerder pauzes binnen blijven

Nablijven tot alle kinderen naar huis vertrokken zijn

Een schriftelijke opdracht zoals een stelopdracht en zijn / haar rol in het pestprobleem

Door gesprek: bewustwording voor wat hij /zij met het gepeste aandoet

Afspraken maken komt aan het eind van iedere week (voor een periode) in een kort gesprek aan de orde.

Fase 2

Een gesprek met de directeur, leerkracht en ouders als voorgaande acties op niets uitlopen. De medewerking van de ouders wordt nadrukkelijk gevraagd om een eind aan het probleem te maken. De school heeft alle activiteiten vastgelegd in Esis en de school heeft al het mogelijke gedaan om een eind te maken aan het pestprobleem.

Fase 3a

Bij aanhoudend pestgedrag kan deskundige hulp worden ingeschakeld zoals het schoolmaatschappelijk werk, de schoolarts, de wijkagent etc.

Fase 3b

Bij aanhoudend pestgedrag kan er voor gekozen worden om een leerling tijdelijk in een andere groep te plaatsen, binnen de school. Ook het (tijdelijk) plaatsen op een andere school behoort tot de mogelijkheden.

Fase 4

In extreme gevallen kan een leerling geschorst of verwijderd worden.

Websites

Meer informatie over het tegengaan van pesten is te vinden op:

Pesten: www.pestweb.nl www.pesten.nl www.stoppesten.nu

Methode Leefstijl: www.leefstijl.nl

School en Veiligheid: www.schoolenveiligheid.nl

Bijlage 1

Signalen van pesterijen kunnen zijn:

Altijd een bijnaam, nooit bij de eigen naam noemen

Zogenaamd leuke opmerkingen maken over een klasgenoot

Een klasgenoot voortdurend ergens de schuld van geven

Briefje doorgeven

Beledigen

Opmerkingen maken over kleding

Isoleren

Buiten school opwachten, slaan of schoppen

Op weg naar huis achterna rijden

Naar het huis van het slachtoffer gaan

Bezittingen afpakken

Schelden of schreeuwen tegen het slachtoffer

Systematisch of meerdere keren door / naar dezelfde persoon

Probleemgedragingen/signaalgedragingen(ingedeeld in leeftijd)

Van 0 tot 4

Veel huilen.

Overdreven aandachttrekken, de zin willen hebben en doordrijven.

Druk, over beweeglijk, niet stil kunnen zitten.

Impulsief gedrag.

Niet kunnen luisteren.

Agressief zijn naar andere kinderen: bijten, slaan, schoppen, haren trekken en niet gevoelig zijn voor correctie.

Veel uitdagen.

Niet met andere kinderen samen kunnen spelen.

Seksuele en agressieve spelletjes.

Speelgoed kapot maken.

Van 4 tot 12

Afwijkend gedrag van wat voor het kind, de leeftijd en de situatie normaal is.

Afwijkende ideeën over wat wel en niet mag.

Ernstig ongehoorzaam zijn / autoriteitsgevoelig gedrag vertonen.

Liegen bij aanhouding / verhoren en geen autoriteitsgevoelig gedrag vertonen.

Onverschilligheid t.a.v. ouderen/ouders/agenten.

Vernielingen en vandalisme.

Agressief zijn naar andere kinderen en met agressie problemen oplossen.

Pestgedrag vertonen/ gepest worden.

Impulsief gedrag als brandjes stichten.

(kleine) diefstallen.

Drugs en alcoholgebruik.

Spijbelgedrag.

Slechte motivatie, negatieve houding en slechte resultaten op school .

Ongunstig schoolklimaat.

Liegen.

Laag zelfbeeld.

Seksueel uitdagen naar andere kinderen en volwassenen.

Weinig vrienden hebben of erg groepsgevoelig zijn.

Angstig, bang en stressgevoelig zijn.

Niet even alleen durven zijn.

Weglopen van huis.

Eenzaam voelen/ontbreken van steun.

Veel praten over dood en dood willen.

Veel gezinsconflicten.

Kanttekening:

Deze lijst is een globale richtlijn en is niet volledig.

Sommige items zijn op zich een direct probleem of delict.

Sommige items op zich hoeven nog geen aanleiding te geven om je ongerust te maken.

Een combinatie van meerdere items zou wel eens een aanleiding kunnen zijn dat er meer aan de hand is.

Deze lijst kan nog verder worden uitgebreid: je kunt het zo gek niet bedenken of volwassenen en dus ook leerlingen hebben het bedacht. Leerkrachten en ouders moeten daarom alert zijn op de manier waarop kinderen met elkaar omgaan en duidelijk stelling nemen wanneer bepaalde gedragingen hun norm overschrijden. De regels die binnen school zijn afgesproken worden ook naar de ouders gecommuniceerd.

Bijlage 2

Begeleiden van de gepeste leerling

Medeleven tonen, serieus nemen, luisteren en vragen hoe en door wie er gepest wordt;

Nagaan hoe de leerling zelf reageert, wat doet hij/zij voor, tijdens en na het pesten;

Huilen of heel boos worden is juist vaak een reactie die de pester wil uitlokken. Laat de leerling inzien dat hij/zij op een andere manier kan reageren;

Zoeken naar en oefenen van een andere reactie, bijvoorbeeld zich niet afzonderen;

Het gepeste kind in laten zien waarom een kind pest;

Nagaan welke oplossing de leerling zelf wil;

Sterke kanten van de leerling benadrukken;

Belonen (schouderklopje) als de leerling zich anders/beter opstelt;

Praten met de ouders van de gepeste leerling;

Het gepeste kind niet over beschermen. Hiermee plaats je het gepeste kind juist in een uitzonderingspositie waardoor het pesten zelfs nog toe kan nemen.

Bijlage 3

Begeleiden van de pester

Praten; zoeken naar de reden van het ruzie maken/pesten (baas willen zijn, jaloezie, verveling, buitengesloten voelen)

Laten inzien wat het effect van zijn /haar gedrag is voor de gepeste;

Excuses aan laten bieden;

In laten zien welke sterke/leuke kanten de gepeste heeft;

Pesten is verboden. Wij houden ons aan deze regel;

Straffen als het kind wel pest, belonen als het kind zich aan de regels houdt;

Kinderen leren om niet meteen kwaad te worden, leren beheersen, de “stop-eerst- nadenken-houding” of een andere manier van gedrag aanleren; Contact tussen ouders en school. Elkaar informeren en overleggen;

Inleven in het kind

Zoeken naar een sport of club waar het kind kan ervaren dat contact met andere kinderen ook leuk kan zijn;

Inschakelen van hulp zoals SOVA training, SMW, jeugdzorg, huisarts

Bijlage 4

Adviezen aan de ouders

Ouders van het gepeste kind

Houdt de communicatie met uw kind open, blijf in gesprek met uw kind;

Als het pesten niet op school gebeurt maar op straat, probeer dan contact op te nemen met de ouders van de pester om het bespreekbaar te maken;

Pesten op school kunt u het beste direct met de leerkracht bespreken;

Door positieve stimulering en schouderklopjes kan het zelfrespect vergroot worden of weer terug komen;

Stimuleer uw kind tot het beoefenen van een sport;

Steun uw kind in het idee dat er een einde komt aan het pesten.

Ouders van de pesters

Neem het probleem van uw kind serieus;

Stimuleer uw kind om op een goede manier met anderen om te gaan;

Corrigeer uw kind bij ongewenst gedrag en benoem goed gedrag;

Geef zelf het goede voorbeeld;

Leer uw kind voor anderen op te komen;

Leer uw kind voor zichzelf op te komen.

Bijlage 5

Pestsignalen

Verbaal: vernederen, schelden, dreigen, belachelijk maken, uitlachen bij lichaam kenmerken of bij een verkeerd antwoord in de klas, met bijnamen aanspreken of gemene briefjes schrijven.

Fysiek: trekken en duwen, spugen, schoppen, laten struikelen, krabben, bijten of aan haren trekken.

Intimidatie: achterlopen, opwachten, in de val laten lopen, de doorgang versperren, klemzetten, opsluiten, een kind dwingen om bezit af te geven of bepaalde handelingen te verrichten.

Isolatie: het kind uitsluiten bij groepsopdrachten of spelletjes of negeren.

Stelen of vernielen van bezittingen: afpakken van schoolspullen, kleding of speelgoed, beschadigen en kapotmaken van spullen.

Cyberpesten of digipesten: pesten via elektronische middelen zoals e-mail, mobiele telefoon en internet.

Racistisch pesten: schelden of opmerkingen over ras of huidskleur.

Seksueel pesten: schelden of seksueel getinte opmerkingen of gebaren.

Pestgedrag onder meisjes gebeurt vaak in het geniep (roddelen, leugens vertellen, buitensluiten, negeren).

Bij jongens gebeurt pesten openlijker (vechten, duwen, fysiek geweld, uitschelden, elkaars spullen vernielen).

Betrokkenen. Het slachtoffer:

Hij/zij is het slachtoffer van pestgedrag. Bij de gepeste zijn verdriet en eenzaamheid veel voorkomende gevoelens. De gepeste is bang nog meer gepest te worden als hij/zij dit aan een ander vertelt en durft vaak niets terug te doen. Mogelijke signalen:

Dit kind wordt vaak buitengesloten en staat alleen. Het spel is net begonnen en het kind mag niet meedoen, terwijl een ander kind even later wel mee mag doen.

Dit kind zoekt in de pauze vaak contact met de leerkracht die buitendienst heeft.

Dit kind speelt graag met jongere kinderen.

Dit kind wil in de pauze het liefste binnen blijven.

Dit kind wordt vaak uitgelachen door anderen of “daar heb je hem/haar weer” (zuchten van overige leerlingen als het gepeste kind iets in de groep wil zeggen).

Dit kind wil niet meer naar school, klaagt over allerlei pijntjes.

Dit kind is gauw prikkelbaar.

Dit kind heeft nachtmerries en plast in bed.

Dit kind heeft weinig eigenwaarde.

Dit kind is sociaal onhandig.

Dit kind vertoont “aangeleerde hulpeloosheid”.

Dit kind kan provocerend gedrag vertonen: enerzijds agressief (uitdagend), anderzijds angstig (klagend over het hem aangedane onrecht)

De dader:

Hij/zij laat het pestgedrag zien. Vaak is er bij de pester sprake van onzekerheid en de behoefte om aardig en stoer gevonden te worden door anderen. Hij/zij denkt door pesten ervoor te zorgen dat anderen hem/haar grappig vinden.

Mogelijke signalen:

Dit kind ziet zijn slachtoffers als waardeloos.

Dit kind neigt naar agressief gedrag.

Dit kind heeft vaak een positieve houding t.o.v. geweld.

Dit kind heeft weinig echte vrienden.

Dit kind kan niet goed samenwerken, is ongeduldig.

Dit kind wil de baas zijn over de ander.

Dit kind heeft vaak geen besef wat een ander voelt.

Dit kind voorkomt, door te pesten, dat hij zelf gepest wordt.

Meelopers:

Hij/zij doet mee met de pester om erbij te horen.

De meelopers doen incidenteel mee met het pesten. Dit gebeurt meestal uit angst om zelf niet in de slachtofferrol terecht te komen. Het kan ook zo zijn dat meelopers stoer gedrag wel interessant vinden en dat ze denken in populariteit mee te liften met de pester. Verder kunnen leerlingen meelopen uit angst vrienden of vriendinnen te verliezen.

Aanmoedigers:

Hij/zij vindt het pesten goed, en bemoeit zich er niet direct mee. Dit kind wordt erbij geroepen om het pesten te steunen. Dit kind is zelf bang om gepest te worden.

De aanmoediger stimuleert pestgedrag en/of fungeert als publiek

Buitenstaanders:

Hij/zij denkt dat er niet gepest wordt en zolang hij/zij er zelf geen last van heeft, maakt het hem/haar niet uit. Deze leerling houdt zich erbuiten, durft niet te helpen uit angst zelf gepest te worden.

Er is sprake van:

Negeren van het pesten.

Zich niet bewust zijn van pesten.

Verdedigers:

Hij/zij komt op voor het gepeste kind. Deze helper keurt het pesten af en is niet bang voor de pester.

Mogelijke oorzaken van pesten:

School:

Onveilig schoolklimaat; geen duidelijke grenzen tussen “wat kan en niet kan”.

Pesten niet serieus nemen: “stel je niet aan, je lokt het zelf uit”.

Geen oog voor de sociaal-emotionele ontwikkeling van kinderen.

Slecht contact tussen school en ouders.

De leerkracht accepteert het kind gevoelsmatig niet.

Geen gedegen aanpak in de lagere groepen waardoor het pesten ernstige vormen aanneemt in de hoge groepen.

Geen aandacht voor sociaal-emotioneel leren.

Geen aandacht voor het gebruik van sociale media door kinderen.

De leerling die gepest wordt:

Kleedt zich anders, reageert anders dan andere kinderen, heeft een handicap.

Is nieuw op school.

Is niet sociaal weerbaar, heeft een gering gevoel van eigenwaarde.

Beschikt over te weinig sociale vaardigheden.

Beschikt over te weinig sociale contacten.

De leerling die pest:

Is bang om zelf gepest te worden en gaat daarom pesten.

Wil macht hebben in de groep.

Heeft niet echt in de gaten hoe erg pesten is.

Wordt zelf ook gepest.

Gezin:

Gedragscodes in het gezin wijken negatief af van de gedragscodes op school.

Spanningen tussen ouders worden afgewenteld op het kind.

Geen veilige gezinssituatie.

Voortdurend zaken benadrukken die mislukken.

Kind afwijzen en niet het gedrag.

Geen zicht op het gebruik van sociale media door kinderen.

Omgeving/buurt/maatschappij:

Het zien van slechte voorbeelden in de buurt.

Geen zicht op de ontwikkelingen of voortgang van pesterijen.

Geen zicht op gebruik van sociale media door kinderen.

Mogelijke gevolgen:

Indien niet tijdig wordt ingegrepen, kunnen de gevolgen (zowel lichamelijk als geestelijk) pijnlijk en ingewikkeld zijn en ook heel lang naslepen.

Het is niet gemakkelijk om tot betere relaties te komen; het herstel verloopt moeizaam.

Isolement en grote eenzaamheid bij het gekwetste kind.

De groep lijdt onder een dreigend en onveilig klimaat; iedereen is angstig en men wantrouwt elkaar; men is weinig open of spontaan; men telt weinig of geen echte vrienden binnen de groep.

OEPS

, dat ging eventjes mis! En hoe kunnen we het nu samen oplossen...?

	<p>1. STOP en koel af!</p>
	<p>2. Wat is er aan de hand?</p> <p>Praat er <u>samen</u> over.</p> <p>Zo zie ik het. ← → Zo zie jij het.</p> <ul style="list-style-type: none"> - Laat elkaar uitspreken. - Geef goede argumenten. - Ben eerlijk naar elkaar toe.
	<p>3. Probeer er samen uit te komen.</p> <p>Welke oplossingen kunnen we bedenken?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Zijn de oplossingen goed voor beide partijen? - Is het eerlijk? <p>Kunnen we het eens worden over de oplossingen?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Hebben we er allemaal een goed gevoel bij?
	<p>4. En hoe nu verder?</p> <p>Welke afspraak hebben we nu gemaakt?</p> <p>Moeten we het er samen nog eens over hebben? Zo ja? Spreek een dag en tijdstip af. Bespreek dan: Heeft de afspraak gewerkt? Is het opgelost?</p> <ul style="list-style-type: none"> - Ja? Prima! Het is over en voorbij. <p>Neen? Dan opnieuw erover praten! Start bij 2.</p>

Bijlage 7

Plan van aanpak bij pestgevallen

Naam van het kind:	
Groep:	
Datum:	
Wat is er gebeurd?	
Wie waren erbij betrokken?	
Al eerder gemaakte afspraken:	
Wat gaan we doen om te voorkomen dat het opnieuw gebeurt?	Gepeste: Pester: Sanctie? Leerkracht: School: Ouders:
Gemaakte afspraken:	
Datum vervolgggesprek:	
Handtekening:	

kindcentrum STip

Molenstraat 39

5866 AA Swolgen

T: 0478-691500

W: www.kcstip.nl

E: info@kcstip.nl

